

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Городниченко Юлия Вадимовна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и налогообложения, Университет Григория Сковороды в Переяславе
ул. Сухомлинского 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: yuliyagorodnichenko@gmail.com

Кучеренко Николай Анатольевич, старший преподаватель кафедры финансов, учета и налогообложения, Университет Григория Сковороды в Переяславе,
ул. Сухомлинского 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: mak24.75@meta.ua

DATA ABOUT AUTHORS

Horodnichenko Yuliia, Ph.D. in Economics, Associate Professor, Chair of Finances, Accounting and Taxation, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
Sukhomlynsky Str. 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: yuliyagorodnichenko@gmail.com

Kucherenko Mykola, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav,
Sukhomlynsky Str. 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: mak24.75@meta.ua

УДК 336.142.3

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2022-52-155-160>

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Макогон В. Д.

Актуальність теми дослідження. В умовах пандемії COVID-19 вагомим інструментом регулювання суспільних процесів є система фінансування сфери охорони здоров'я. Відповідно оцінка її інституційних складових, фінансово-економічних ризиків в даній галузі є важливою умовою формування та реалізації обґрунтованої державної політики у сфері охорони здоров'я.

Постановка проблеми. В умовах погіршення трендів національного економічного розвитку вагомими завданнями є: обґрунтування пріоритетних напрямів державної політики у сфері охорони здоров'я, зокрема щодо зміцнення системи фінансування в даній галузі, забезпечення економічно обґрунтованого рівня підвищення соціальних стандартів. При цьому основою якісного рівня реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є її взаємоузгодженість із стратегічними напрямками соціально-економічного розвитку країни на короткострокову, середньострокову та довгострокову перспективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, фінансування охорони здоров'я доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи зарубіжних та вітчизняних науковців: Барроу Х., Белли П., Гупти С., Далі Ею, Джигіра І., Матнонната Ж., Майнзюка До, Спаркеса С., Адаменко І., Лисяк Л., Чугунова І. та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Зазначені вище питання актуалізуються у зв'язку з погіршенням тренду економічного розвитку, пандемії COVID-19, що вимагає розв'язання низки конкретних завдань, пов'язаних з зміцненням системи фінансування сфери охорони здоров'я.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданнями дослідження є: розкрити роль системи фінансування сфери охорони здоров'я у регулюванні соціально-економічних процесів; обґрунтувати особливості системи фінансування сфери охорони здоров'я в сучасних умовах; здійснити аналіз та оцінку видатків на охорону здоров'я Державного бюджету України. Метою дослідження є розкриття напрямів державної політики щодо розвитку системи фінансування сфери охорони здоров'я.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, синтезу та ін.

Викладення основного матеріалу. Розкрито роль системи фінансування сфери охорони здоров'я у регулюванні соціально-економічних процесів. Обґрунтовано особливості системи фінансування сфери охорони здоров'я в сучасних умовах. Здійснено аналіз та оцінку видатків на охорону здоров'я Державного бюджету України. Обґрунтовано напрями державної політики щодо розвитку системи фінансування сфери охорони здоров'я.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в процесі формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Висновки відповідно до статті. Обґрунтованість реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є ваговою умовою суспільного розвитку. З метою підвищення якісного рівня функціонування системи фінансування сфери охорони здоров'я, на даному етапі, доцільним є: здійснення заходів із

зменшення рівня ризиків порушення стійкості системи фінансового забезпечення у сфері охорони здоров'я, що передбачає модернізацію інфраструктури системи. Стабілізація рівня фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я передбачає удосконалення бюджетної політики в частині планування видатків бюджету на охорону здоров'я. Вагомою умовою формування ефективної державної політики у сфері охорони здоров'я є удосконалення взаємодії органів державного управління у частині інформатизації даної сфери. Вирішення даних завдань сприятиме створенню умов для сталого суспільного розвитку, впровадження сучасного фінансового інструментарію у сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: державне регулювання, сфера охорони здоров'я, видатки на охорону здоров'я, фінансові гарантії, фінансовий захист, соціальні стандарти.

НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ОТРАСЛИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Макогон В. Д.

Актуальность темы исследования. В условиях пандемии COVID-19 весомым инструментом регулирования общественных процессов выступает система финансирования сферы здравоохранения. Соответственно, оценка ее институциональных составляющих, финансово-экономических рисков в данной области является важным условием формирования и реализации обоснованной государственной политики в сфере здравоохранения.

Постановка проблемы. В условиях ухудшения трендов национального экономического развития важными задачами являются: обоснование приоритетных направлений государственной политики в сфере здравоохранения, в частности, укрепление системы финансирования в данной области, обеспечение экономически обоснованного уровня повышения социальных стандартов. При этом основой качественного уровня реализации государственной политики в сфере здравоохранения есть ее взаимосогласованность со стратегическими направлениями социально-экономического развития страны на краткосрочную, среднесрочную и долгосрочную перспективу.

Анализ последних исследований и публикаций. Проблематика формирования и реализации государственной политики в сфере здравоохранения, финансирования здравоохранения достаточно распространена в научных исследованиях. Это работы зарубежных и отечественных ученых: Барроу Х., Беллы П., Гупты С., Дали Эю, Джигира И., Матнонната Ж., Майнзюка К, Спаркеса С., Адаменко И., Лысык Л., Чугунова И. и других.

Выделение неисследованных частей общей проблемы. Указанные выше вопросы актуализируются в связи с ухудшением тренда экономического развития, пандемии COVID-19, требующий решения ряда конкретных задач, связанных с укреплением системы финансирования сферы здравоохранения.

Постановка задачи, цели исследования. Задачами исследования являются: раскрыть роль системы финансирования сферы здравоохранения в регулировании социально-экономических процессов; обосновать особенности системы финансирования сферы здравоохранения в современных условиях; провести анализ и оценку расходов на здравоохранение Государственного бюджета Украины. Целью исследования является раскрытие направлений государственной политики развития системы финансирования сферы здравоохранения.

Метод или методология проведения исследования. В статье применена совокупность методов научного исследования: системного подхода, статистического анализа, структурирования, синтеза и т.д.

Изложение основного материала (результаты работы). Раскрыта роль системы финансирования сферы здравоохранения в регулировании социально-экономических процессов. Обоснованы особенности системы финансирования сферы здравоохранения в современных условиях. Осуществлен анализ и оценка расходов на здравоохранение Государственного бюджета Украины. Обоснованы направления государственной политики развития системы финансирования сферы здравоохранения.

Область применения результатов. Результаты исследования могут использоваться в процессе формирования и реализации государственной политики в сфере здравоохранения.

Выводы в соответствии со статьей. Обоснованность реализации государственной политики в сфере здравоохранения является важным условием общественного развития. С целью повышения качественного уровня функционирования системы финансирования сферы здравоохранения, на данном этапе, целесообразно: осуществление мер по уменьшению уровня рисков нарушения устойчивости системы финансового обеспечения в сфере здравоохранения, что предусматривает модернизацию инфраструктуры системы. Стабилизация уровня финансового обеспечения сферы здравоохранения предполагает усовершенствование бюджетной политики в части планирования расходов бюджета на здравоохранение. Весомым условием формирования эффективной государственной политики в сфере здравоохранения является усовершенствование взаимодействия органов государственного управления в части информатизации данной сферы. Решение данных задач будет способствовать созданию условий для устойчивого общественного развития, внедрению современного финансового инструментария в сфере здравоохранения.

Ключевые слова: государственное регулирование, сфера здравоохранения, расходы на здравоохранение, финансовые гарантии, финансовая защита, социальные стандарты.

DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT OF HEALTH CARE FINANCING SYSTEM

Makogon Valentyna

Relevance of the research topic. *In the context of the COVID-19 pandemic, the health care financing system is an important tool for regulating social processes. Accordingly, the assessment of its institutional components, financial and economic risks in this area is an important condition for the formation and implementation of sound public policy in the field of health.*

Formulation of the problem. *In the context of deteriorating trends in national economic development, important tasks are: substantiation of priority areas of state policy in the field of health care, in particular to strengthen the funding system in this area, ensuring an economically sound level of social standards. At the same time, the basis for the quality level of implementation of state policy in the field of health care is its coherence with the strategic directions of socio-economic development of the country in the short, medium and long term.*

Analysis of recent research and publications. *The issue of formation and implementation of state policy in the field of health care, financing of health care is quite common in research. These are the works of foreign and domestic scientists: Barrow H., Bella P., Gupta S., Dali Eyu, Dzhigira I., Matnonnat J., Mainzyuk K., Sparkes S., Adamenko I., Lysyak L., Chugunova I. and others.*

Selection of unexplored parts of the general problem. *The above issues are relevant in connection with the deteriorating trend of economic development, the pandemic COVID-19, which requires a number of specific tasks related to strengthening the health care financing system.*

Problem statement, research goals. *The objectives of the study are: to reveal the role of the health care financing system in the regulation of socio-economic processes; substantiate the features of the system of financing the health care sector in modern conditions; to analyze and estimate health care expenditures of the State Budget of Ukraine. The purpose of the study is to reveal the directions of state policy on the development of the health care financing system.*

Method or methodology of the study. *The article uses a set of research methods: a systematic approach, statistical analysis, structuring, synthesis, etc.*

Presentation of the main material (results of work). *The role of the health care financing system in the regulation of socio-economic processes is revealed. The peculiarities of the system of financing the sphere of health care in modern conditions are substantiated. The analysis and assessment of health care expenditures of the State Budget of Ukraine was carried out. The directions of the state policy on the development of the system of financing the sphere of health care are substantiated.*

Field of application of results. *The results of the study can be used in the process of forming and implementing public policy in the field of health care.*

Conclusions in accordance with the article. *The validity of the implementation of state policy in the field of health care is an important condition for social development. In order to improve the quality of the health care financing system, at this stage, it is advisable to: take measures to reduce the risk of violation of the sustainability of the financial security system in the field of health care, which involves the modernization of system infrastructure. Stabilization of the level of financial support for health care involves improving budget policy in terms of planning budget expenditures for health care. An important condition for the formation of an effective state policy in the field of health care is to improve the interaction of public administration in terms of informatization of this area. Solving these problems will help create conditions for sustainable social development, the introduction of modern financial tools in the field of health.*

Keywords: *government regulation, health care, health care expenditures, financial guarantees, financial protection, social standards.*

JEL Classification: *E62, H60, H70.*

Актуальність теми дослідження. В умовах пандемії COVID-19 державна політика у сфері охорони здоров'я є вагомим інструментом регулювання соціальних процесів. Обґрунтованість державної політики у сфері охорони здоров'я і послідовність реалізації рішень органів державного управління сприяють підвищенню довіри до державних інститутів. Вагомим завданням державної політики у сфері охорони здоров'я є створення умов, які дозволяють кожній людині реалізувати своє право на охорону здоров'я, що зумовлює підвищення якісного рівня бюджетної системи фінансування охорони здоров'я, збільшення частки видатків бюджету на охорону здоров'я у ВВП. Разом з цим, реалізація даного завдання передбачає формування стабільних параметрів розвитку бюджетного механізму фінансування охорони здоров'я, що надасть можливість для підвищення ефективності функціонування системи охорони здоров'я на основі забезпечення доступності та якості надання медичної допомоги для широких верств населення, ефективності використання фінансових, матеріальних та кадрових ресурсів галузі; посилення профілактичної спрямованості охорони здоров'я при широкому залученні населення та громадських організацій у формування здорового способу життя.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Питанням розвитку системи фінансування галузі охорони здоров'я досить вагома увага присвячується у працях як вітчизняних так і зарубіжних вчених. Баррой Х., Гупта С., Спаркс С., Дейл Е., Матонат Дж. досліджують інституційні засади розвитку системи фінансового забезпечення охорони здоров'я, особливості державного фінансового управління в даній галузі, джерела

збільшення внутрішнього фіскального простору у сфері охорони здоров'я [1-2]. Беллі П., Джигир Ю., Майнзюк К. вивчають питання функціонування механізму фінансування охорони здоров'я і відповідно визначають підходи щодо розвитку фінансового інструментарію в даній сфері [3]. Науковці Адаменко І. [4], Лисяк Л. [5], Чугунов І. [6] розкривають складові системи фінансування охорони здоров'я, при цьому значну увагу акцентують на питаннях реалізації бюджетної політики щодо розвитку системи фінансування охорони здоров'я в Україні. Лисяк Л. зазначає «бюджетна політика є невід'ємною складовою державної політики у сфері охорони здоров'я» [5]. На думку Чугунова І.Я. «бюджетне регулювання цілеспрямовано впливає на пропорції розвитку суспільних відносин. Бюджетний механізм має відобразити певну спрямованість бюджетних відносин на виконання соціальних завдань на конкретному етапі розвитку держави» [6]. Разом з тим, на даному етапі розвитку суспільних відносин, важливим є розробка нових підходів щодо зміцнення фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я.

Метою дослідження є розкриття та обґрунтування стратегічних напрямів державної політики щодо розвитку системи фінансування сфери охорони здоров'я.

Завдання дослідження. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: розкрити роль системи фінансування сфери охорони здоров'я у регулюванні соціально-економічних процесів; обґрунтувати особливості системи фінансування сфери охорони здоров'я в сучасних умовах; здійснити аналіз та оцінку видатків на охорону здоров'я Державного бюджету України.

Методи дослідження. У даному дослідженні використано системний метод: при розкритті системи фінансування галузі охорони здоров'я. Метод структурування застосовано з метою узагальнення та систематизації особливостей функціонування системи фінансування сфери охорони здоров'я в сучасних умовах. Методи статистичного аналізу, синтезу застосовано при оцінці видатків на охорону здоров'я Державного бюджету України. Метод наукового абстрагування використано при розкритті та обґрунтуванні стратегічних державної політики щодо розвитку системи фінансування сфери охорони здоров'я.

Результати дослідження. Враховуючи посилення негативних факторів в сфері охорони здоров'я в умовах пандемії COVID-19 до пріоритетних завдань доцільно віднести: пріоритетність заходів профілактичної спрямованості з урахуванням формування здорового способу життя; якість та доступність медичної допомоги, у тому числі лікарського забезпечення; підвищення рівня охорони здоров'я матері та дитини; санітарно-епідеміологічний добробут населення та його майбутніх поколінь.

Поетапний підхід до реформування системи охорони здоров'я сприятиме збереженню та покращенню доступу до медичної допомоги серед населення, а також надасть можливість для забезпечення захисту здоров'я громадян від негативних наслідків перехідного соціально-економічного періоду. Однак з метою покращення показників здоров'я населення необхідно забезпечити ефективне використання державних фінансових ресурсів які спрямовуються у систему охорони здоров'я. Система фінансового забезпечення у сфері охорони здоров'я повинна бути спрямована на досягнення показників соціально-економічного розвитку країни, доцільним є встановлення безпосереднього зв'язку між бюджетним плануванням видатків на охорону здоров'я та результатами їх використання, що дозволить визначити ефективність витрачання бюджетних коштів на їх реалізацію.

Впродовж останніх років здійснювався негативний вплив соціально-економічних, демографічних та екологічних факторів у суспільстві не тільки на стан здоров'я населення, а й на систему охорони здоров'я в цілому. Постійно зростаючий попит на медичні послуги, з одного боку, та обмежені матеріальні та фінансові ресурси, з іншого боку, призвели до появи низки проблем у сфері надання медичної допомоги. Основна складність полягає в вирішенні проблем, пов'язаних з ефективністю функціонування системи охорони здоров'я та ефективним розподілом ресурсів при збереженні якості медичної допомоги та забезпечення доступу до неї. (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка видатків Державного бюджету України у 2020–2021 роках

	2020		2021
	план	факт	план
Охорона здоров'я	133160,5	124923,7	122671,8
Поліклініки і амбулаторії, швидка та невідкладна допомога	177,7	174,3	167,3
<i>Спеціалізовані та стоматологічні поліклініки</i>	177,7	174,3	167,3
Лікарні та санаторно-курортні заклади	7998,0	7762,7	8830,1
<i>Лікарні загального профілю</i>	1045,1	1026,9	957,9
<i>Спеціалізовані лікарні та інші спеціалізовані заклади</i>	6177,5	6034,4	7186,4
<i>Санаторно-курортні заклади</i>	775,4	701,4	685,8
Санітарно-профілактичні та протиепідемічні заходи і заклади	4633,4	4215,6	5278,8
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони здоров'я	672,0	597,8	643,6
Інша діяльність у сфері охорони здоров'я	119679,4	112173,4	107751,9
<i>Інші заклади та заходи у сфері охорони здоров'я</i>	119679,4	112173,4	107751,9

Джерело: складено та розраховано за даними <https://www.minfin.gov.ua/> [7]

Відповідно до Закону «Про Державний бюджет на 2022 рік» передбачено зростання видатків бюджету на охорону здоров'я. Зокрема, видатки на медицину зростуть до 200 млрд.грн, що більше поточного року на 19 %. Разом з тим передбачається додаткове залучення ресурсу від міжнародного валютного фонду та урядів іноземних держав на суму близько 10 млрд. гривень. Кошти за програмою медичних гарантій, що включає Ковідний пакет, становитимуть майже 158 млрд гривень. Крім того, на систему громадського здоров'я та вакцинацію населення від ковіду передбачено спрямувати близько 10 млрд. гривень. На виконання Указу Президента України «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» від 18.06.2021 року №261/2021 передбачено збільшення коштів для підвищення зарплат лікарям та середньому медичному персоналу. Зокрема передбачається підвищення середнього розміру заробітної плати лікарів до 22500 грн, медичного персоналу до 14500 гривень. Установлено, що фінансове забезпечення закладів охорони здоров'я, які належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України, Національної академії медичних наук України, 14 Державного управління справами, Національної академії наук України, Міністерства соціальної політики України та не уклали з Національною службою здоров'я України договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету за бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів, до сфери управління яких належать такі заклади охорони здоров'я [8].

Вагомим завданням в сучасних умовах є розвиток нової моделі фінансування сфери охорони здоров'я, яка передбачає: спрямування державних фінансових ресурсів не на утримання інфраструктури даної сфери, а на відшкодування фінансових ризиків у разі хвороби громадянам; чіткі зрозумілі гарантії органів державного управління щодо надання медичної допомоги; обґрунтований розподіл державних фінансових ресурсів та скорочення неформальних платежів; належний рівень фінансового захисту для громадян у випадку хвороби. Необхідність змін щодо фінансування сфери охорони здоров'я визначає доцільність проведення системної, послідовної реформи у даній сфері.

Наразі є певні зміни у підходах щодо фінансування сфери охорони здоров'я, зокрема збільшено витрати на охорону здоров'я, заробітну плату лікарів, незалежність медичних закладів, розроблено проект Концепції реформи фінансування охорони здоров'я. Органи державного управління визначили чіткі зобов'язання щодо надання визначеного обсягу послуг у сфері охорони здоров'я. В рамках гарантованого пакету послуг у сфері охорони здоров'я надають постачальники всіх форм власності, отримуючи оплату за надані послуги від єдиного національного замовника. Фінансові ресурси на гарантований пакет послуг у сфері охорони здоров'я акумулюються в єдиному національному фонді, що сприяє забезпеченню підзвітності та прозорості публічних фінансів.

Відповідно до Закону «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», держава гарантує: «повну оплату згідно з тарифом за рахунок коштів Державного бюджету України надання громадянам необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, що передбачені програмою медичних гарантій; визначено, що фінансове забезпечення програм громадського здоров'я, заходів боротьби з епідеміями, проведення медико-соціальної експертизи, діяльності, пов'язаної з проведенням судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, та інших програм у сфері охорони здоров'я здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть фінансувати місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, підвищення оплати праці медичних працівників та фахівців з реабілітації (програми «місцевих стимулів»), а також місцеві програми надання населенню медичних послуг, місцеві програми громадського здоров'я та інші програми в охороні здоров'я».

Вагомим завданням є подальший розвиток системи інформатизації охорони здоров'я. Оскільки, на даний час, система інформатизації охорони здоров'я характеризується досить низьким рівнем сумісності інструментарію, недосконалістю інформаційної інфраструктури та взаємодії між загальнодержавними реєстрами. Також, враховуючи обмеженість державних фінансових ресурсів вагомим завданням є оптимізація архітектоники бюджетних видатків на охорону здоров'я, що передбачає: підтримку оптимального обсягу і структури видатків на охорону здоров'я на реалізацію функцій і зобов'язань постійного характеру з урахуванням актуальних соціальних реалій; стимулювання головних розпорядників бюджетних коштів до пошуку внутрішніх резервів оптимізації державних фінансових ресурсів з метою забезпечення фінансування пріоритетних напрямків фіскальної політики як складової економічного розвитку; забезпечення модернізації механізму фінансування сфери охорони здоров'я, застосування альтернативних інструментів щодо досягнення цілей державної політики у сфері охорони здоров'я. Необхідне формування єдиної системи оцінки ефективності заходів державної політики у сфері охорони здоров'я як складової суспільного розвитку.

Висновки. Обґрунтованість реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є вагомим умовою суспільного розвитку. З метою підвищення якісного рівня функціонування системи фінансування сфери охорони здоров'я, на даному етапі, доцільним є: здійснення заходів із зменшення рівня ризиків порушення стійкості системи фінансового забезпечення у сфері охорони здоров'я, що передбачає модернізацію інфраструктури системи. Стабілізація рівня фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я передбачає удосконалення бюджетної політики в частині планування видатків бюджету на охорону здоров'я. Вагомим умовою формування ефективної державної політики у сфері охорони здоров'я є удосконалення взаємодії органів державного управління у частині інформатизації даної сфери. Вирішення даних завдань сприятиме

створенню умов для сталого суспільного розвитку, впровадження сучасного фінансового інструментарію у сфері охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Barroy H, Gupta S. From overall fiscal space to budgetary space for health: connecting public financial management to resource mobilization. URL: <https://www.cgdev.org/sites/default/files/overall-fiscal-space-budgetary-space-health-connecting-public-financial-management.pdf>
2. Barroy H, Sparkes S, Dale E, Mathonnat J. Can low- and middle-income countries increase domestic fiscal space for health: a mixed-methods approach to assess possible sources of expansion. *Health Systems & Reform*, 2018. 4(3). 214–26 pp. URL: <https://doi.org/10.1080/23288604.2018.1441620>
3. Belli P, Dzhygyr Y, Maynzyuk K. How is it working? A new approach to measure governance in the health system in Ukraine. URL: <http://health-rights.org/index.php/cop/item/how-is-it-working-a-new-approach-to-measure-governance-in-the-health-system-in-ukraine>
4. Markuts Y.I., Adamenko I.P., Husarevych N.V. Consolidated budget as a tool for social development. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. V. 3. N. 26. P. 493-500.
5. Лисяк Л. Бюджетна політика як інструмент забезпечення фінансової безпеки України. *Modern Economics*. 2018. №9. С. 53–59.
6. Чугунов І. Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку : монографія. Київ : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2021. 532 с.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>
8. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» від 02.12.2021 № 1928-IX. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72775

References

1. Barroy H, Gupta S (2020). From overall fiscal space to budgetary space for health: connecting public financial management to resource mobilization. URL: <https://www.cgdev.org/sites/default/files/overall-fiscal-space-budgetary-space-health-connecting-public-financial-management.pdf>. [in Engl.].
2. Barroy H, Sparkes S, Dale E, Mathonnat J. (2018). Can low- and middle-income countries increase domestic fiscal space for health: a mixed-methods approach to assess possible sources of expansion. *Health Systems & Reform*, 4(3). 214–26 pp. URL: <https://doi.org/10.1080/23288604.2018.1441620> [in Engl.].
3. Belli P, Dzhygyr Y, Maynzyuk K (2015). How is it working? A new approach to measure governance in the health system in Ukraine. URL: <http://health-rights.org/index.php/cop/item/how-is-it-working-a-new-approach-to-measure-governance-in-the-health-system-in-ukraine> [in Engl.].
4. Markuts Y. I., Adamenko I. P., Husarevych N. V. (2018). Consolidated budget as a tool for social development. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 3/26. 493-500. [in Engl.].
5. Lysyak, L. V. (2018). Biudzhetna polityka yak instrument zabezpechennia finansovoi bezpeky Ukrainy [Budget policy as a tool to ensure financial security of Ukraine]. *Modern Economics*, 9. 53–59. [in Ukr.].
6. Chugunov, I. Ya. (2021). Biudzhetna stratehiia suspilnoho rozvytku [Budget strategy of social development], KNUTE, Kyiv, 532 p. [in Ukr.]
7. Ofitsiynyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine]. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.
8. Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2022 rik» vid 02.12.2021 № 1928-IX [Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2022» dated 02.12.2021 № 1928-IX]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72775 [in Ukr.]

ДАНИ ПРО АВТОРА

Макогон Валентина Дмитрівна, доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету
e-mail: makvkn-teu@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-2331-8455
Researcher ID: P-3053-2017

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Макогон Валентина Дмитриевна, доктор экономических наук, старший научный сотрудник, профессор кафедры финансов Киевского национального торгового-экономического университета
e-mail: makvkn-teu@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR

Makohon Valentyna, Doctor of Economics, Senior Researcher, Professor, Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economics
e-mail: makvkn-teu@gmail.com